

Clypeus Theologiæ Thomisticæ

In Tres Partes Divisus, Et Quinque Voluminibus Comprehensus

Tractatus de erroribus Pelagianorum, de gratia, de iustificatione & merito,
de virtutibus theologicis & quatuor cardinalibus, ac de ineffabili mysterio
incarnationis

Gonet, Jean-Baptiste

Coloniae Agrippinae, 1671

§. III. Corollaria præcedentis doctrinæ

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77177](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77177)

61. Ad objectionem respondeo, concessâ Majori, negando Minorem, ad cuius probationem, distinguo Majorem: Intentio quam habuit Deus se incarnandi, ut abstrahit à sui efficacia, est prior decreto illam exequendi, concedo Majorem. Intentio quam habuit Deus se incarnandi, ut efficax est, prior est decreto illam exequendi, nego Majorem. Sic enim considerata importat voluntatem executionis, subindeque non est illâ prior. Unde quia merita Christi ut futura prævideri non potuerunt à Deo in intentione Incarnationis, nisi ut efficaci, & hæc intentio ut efficax non præcedit decretum suæ executionis, non potuit Deus priusquam vellet executionem suæ Incarnationis, prævidere merita Christi ut futura.

Ad confirmationem, nego consequentiam & paritatem: Ratio disparitatis est, quia merita hominis prædestinati non dependent ab executione prædestinationis ejus, tanquam à causa efficiente, sed potius e contra ipsa executio prædestinationis, est effectus meritorum prædestinati. At verò merita Christi habent pro sua causa efficiente, non solum intentionem Incarnationis, sive prædestinationem Christi, sed etiam ejus executionem, ut ex supra dictis patet.

§. III.

Corollaria præcedentis doctrina.

62. EX dictis colliges primò contra Suam supra citatum, & alios Recentiores, Christum non meruisse, nec potuisse mereri suæ Incarnationis continuationem. Nam Incarnatio continuata idem est cum Incarnatione ut primò producta: Ergo si Incarnatio ut primò producta non possit cadere sub merito Christi, id etiam non poterit Incarnatio ut continuata. Consequentia patet, Antecedens probatur, Continuatio unionis hypostaticæ, nihil omnino addit supra ea quæ ex vi suæ primæ productionis ipsi competunt, non enim continuatur in esse per additionem alicujus, puta partis, gradus, aut etiam auxilii divini, vel actionis, quia est tota simul, & mensuratur duratione omnino indivisibili, scilicet æternitate participatâ, cum sit omnino immutabilis & permanens, ut docet S. Thomas infra qu. 50. art. 2. in 3. dist. 21. qu. 1. art. 1. & ibidem ad Annibaldum.

63. Dices, Licet unio hypostatica, ut continuata, non addat aliquid reale supra seipsam ut primò productam, addit tamen aliquid virtualiter, quia dicit seipsam ut habet successionem extrinsecam per coexistentiam ad nostrum tempus, quod non dicit unio, ut primò producta.

Sed contra: Principium meriti, utpote causa efficiens moralis præmii, debet realiter distinguari ab illo, sicut in simili dicitur de causa efficiente physica respectu sui effectus, quoad hoc enim est eadem ratio de causalitate physica ac de morali, cum etiam causalitas ista moralis sit realis. Ergo licet unio hypostatica, ut continuata & coexistens tempori, distinguatur virtualiter à seipsa ut primò producta, non potest tamen cadere sub merito Christi, cum talis unio, ut primò producta, sit principium totius meriti Christi, subindeque sub ejus meritum cadere nequeat, ut supra ostendimus.

64. Confirmatur: Gratia viæ, quatenus continuata, nequit esse præmium meriti procedentis ab ipsa, quatenus primò producta: aliàs donum perseverantiæ posset cadere sub merito de condigno operum puræ creaturæ, cujus oppositum in Tra-

A statu de merito docuimus: At non aliâ ratione, nisi quia inter gratiam, quatenus primò productam, & quatenus continuatam, non intervenit realis distinctio: Ergo si continuatio Incarnationis non distinguatur realiter à prima ejus productione, non poterit cadere sub merito de condigno operum quæ Christus in primo suæ Incarnationis momento elicit.

Neque obstat quod per Dei potentiam potest unio hypostatica non esse in tempore futuro, & divina voluntas potuerit decernere Incarnationem non decernendo ex vi hujus decreti continuationem illius: hoc enim sicut non arguit continuationem unionis fieri per additionem novæ realitatis ita nec probat illam posse cadere sub merito.

B Colliges secundo contra Delugo, Vazquez, Ripaldam, aliosque Recentiores, Christum non meruisse Virginis maternitatem, hoc est ex beatissima Virgine concipi & nasci, nec aliam circumstantiam Incarnationem antecedentes, vel concomitantes.

Probat breviter: Principium mediarum meriti non potest cadere sub merito actus cujus est principium: Sed Beatissima Virgo fuit principium mediarum meritorum Christi Domini, quatenus fuit principium humanitatis, quæ constituit illorum meritorum immediatum principium: Ergo non potuit sub ratione principii, nec proinde sub ratione matris, sub eisdem meritis cadere.

C Responder Delugo, Christum, etsi in primo suæ esse, & in sui connaturali conservatione, dependentiam à Beatissima Virgine habuerit, insuper in conservatione miraculosa, qualiter servatus a morte conservatus, nullam ab illius concensu dependentiam habuisse, & ex meritis Christi prævisi in prædicto statu, fuisse electam Beatissimam Virginem in matrem ipsius. Itaque vult Christum oratione in horro ter iterata, sic imitari mortis & impendium suppliciorum laxasse habenas, & permisisse in se seivire, ut emota & convulsus corpore compage, mors inevitabiliter ingrueret, nec arceat potuisset, nisi auctore venerationis maternæ debito, aliud validius, quod servaretur & fulciretur, singulari miraculo habitum fuisset, & tunc humanitatem Christi hoc novo concensu servatam, & influxu B. Virginis exemptam, meruisse illius maternitatem, per opera quæ tunc exercuit.

Verum hæc doctrina & solutio adeo subtile est, ut definat in aristas, ut bellè ait vir è Societate gravissimus. Nec solum futilis & absurda est, sed non videtur etiam aliquâ specie impietatis careere, quod Christum redemptorem suæ matris, matrem, & subinde totius generis humani constituit, cum definit esse filius Virginis, seu quod perinde est, cum nihil servavit eorum quæ ex generatione matris, & ex filiatione receperat.

E Addo quod Augustinus de prædestin. Sæc. cap. 15. loquens de Christi conceptione ex Virgine, sic ait: Neque retributa est ista generatio, sed tributa, ut alienus ab omni obligatione pater de Spiritu & Virgine nasceretur: At si fuisse præmium meritorum Christi prævisi miraculose viventis & operantis, in prædicto statu fuisset retributa, & non gratis tributa: sicut quia gratia antiquorum Patrum fuit præmium meritorum Christi, non dicitur tributa, sed retributa comparativè ad Christum: Ergo juxta Augustinum conceptio Christi ex Virgine, subindeque Be-

tissima Virginis maternitas, non fuit ex meritis A
Christi pravi ut miraculose viventis & ope-
rantis.

Confirmatur Augustinus exemplo huiusmodi
conceptionis ibidem probat contra Pelagianos
primam gratiam ad credendum gratis omnino
donari: Ad primam gratiam in nobis non solum non
est ex meritis precedentibus, sed nec etiam ex me-
ritis subsequens, in Dei provisione existentibus:
Ergo natiuitas Christi ex Virgine, non solum fuit
gratia, per exclusionem meritorum acciden-
tium, sed etiam per exclusionem meritorum sub-
sequentium Christi, ut pravi miraculose viven-
tis & operantis.

Contra hoc corollarium obijciunt Adversarii B
Beatissima Virgo meruit esse mater Christi, & il-
lum in se concipere, merito saltem de congruo:
Ergo Christus meruit Virginis maternitatem, sui-
que natiuitatem ex illa. Antecedens constat ex
infra dicendis. Consequentia vero probatur pri-
mo, quia dignitas est Virgini concedenda,
quae non attribuitur Christo: Ergo si Virgo me-
ruit esse mater Christi, Christus etiam meruit Vir-
ginis maternitatem, siquidem ex illa natiuitatem.
Secundo, gratia in vi cuius meruit Virgo Christi
maternitatem, fuit effectus meritorum Christi,
non solum in genere causae finalis, sed etiam in
genere causae efficientis moralis, ut plures existi-
maut: Sed quod est causa causae, est etiam causa
causati: Ergo Christus merens gratiam causantem
moraliter maternitatem Virginis, & sui natiuita-
tem, meruit etiam eandem maternitatem, & na-
tiuitatem ex Virgine.

Respondeo, concessa Antecedente, negando C
Consequentiam, ad cuius primam probationem di-
cendum, verum esse Antecedens de his quae non
pertinent ad principium meritorum Christi, fal-
sum autem de spectantibus ad illud; & quia natiui-
tas Christi ex Virgine fuit via ad existentiam In-
carnationis, quae fuit Christo principium merendi,
fit consequens ut quamvis concedatur Virgini con-
gruum maternitatis & Incarnationis meritum,
non sit Christo concedendum meritum illarum
condignum.

Ad secundam, concessa Majori, distingo Mi-
norem. Quod est causa causae infallibiliter inferen-
tis effectum, concedo Minorem. Quod est causa
causae non sic inferentis effectum, nego Minorem
& Consequentiam. Nam merita Beatissimae Virgi-
nis non fuisse causa ab intrinseco infallibiliter infe-
rentia natiuitatem Christi, Nec Mariae maternita-
tem; & ideo quamvis Christus suis meritis fuerit
moraliter causa gratiae & meritorum Virginis, non se-
quitur sui natiuitatem ex Virgine meritorie causasse.

Colliges tertio, Christum meruisse circumstan-
tias Incarnationem consequentes, quia illa non
praerequiruntur merito ipsius, nec se tenent ex
parte principii merendi, sed ad illud subsequun-
tur; unde nihil impedit quominus cadere potue-
rint sub merito Christi. Meruit ergo Christus
Pastorum & Magorum adorationem, apparitio-
nem stellae, fugam in Egyptum ad evitandam
praematuram mortem, curam & sollicitudinem Sa-
cratissimae Virginis & Beati Iosephi &c.

Ex eodem principio sequitur, Christum meruisse
extensionem unionis hypostaticae ad eas sub-
stantiae partes quas acquirebat per nutritionem.
Quamvis enim probabiliter dici possit, extensio-
nem illam fuisse Christo debitam ex vi prioris
unionis, & ex illa fuisse sequutam sine aliquo me-
rito, 17.

rito; magis tamen consonum est dignitati & ex-
cellentiae Christi, asserere eam fuisse debitam Chri-
sto, nedum titulo sequela, ex vi prioris unionis, sed
etiam titulo meriti: sicut etiam gloria corporis
fuit Christo debita, titulo meriti, atque ita fuit ad
tempus impedita, ne redundaret ex gloria animae,
ut eam posset actualiter mereri.

Dices, si Christus potuit mereri extensionem 73
unionis hypostaticae ad illas substantiae partes
quas continuò acquirebat per nutritionem, etiam
potuit mereri continuationem Incarnationis. Se-
quela probatur: Qui meretur ea quae sunt neces-
saria ad conservationem alicujus rei, meretur ejus
continuationem: Sed extensio unionis hypo-
staticae ad illas partes quae per nutritionem ac-
crescunt, erat necessaria ad ejusdem unionis con-
servationem: Ergo si Christus meruit illam ex-
tensionem, meruit etiam Incarnationis continua-
tionem.

Respondeo negando sequelam, ad cuius pro-
bationem, distingo Majorem: Qui meretur ea
quae sunt necessaria per se & immediatè, concedo. 74
Remotè & per accidens, nego. Extensio vero u-
nionis hypostaticae ad partes de novo per nutritio-
nem advenientes, erat solum remotè & per acci-
dens requisita, in quantum nutritio erat necessaria
ad conservationem vitae ipsius: unde modò Chri-
sto non indigente nutritione, sine illa unio hypo-
statica continuatur.

Colliges ultimò, Christum meruisse reunionem 75
suae humanitatis ad Verbum Divinum, quae fuit
facta in resurrectione

Explicatur hoc corollarium: In Christi resurre-
ctione duplex unio intercessit. Prima est unio, seu
potius reunio animae cum corpore, quam certum
est, & concedunt omnes Christum suam sanctissimam
passionem meruisse. Secunda est conjunctio perso-
nalis totius naturae humanae cum Verbo Divino,
quae per mortem Christi esse desiderat. Licet enim
certum sit secundum fidem, partes humanitatis se-
paratas, nimirum animam in Lybno existentem,
& corpus in sepulchro reconditum, & formam ca-
daveris informatum, mansisse quitas personali-
tati Verbi in triduo mortis; quod enim Christus
assumpsit, nunquam dimisit: nihilominus tota
humanitas non mansit unita Verbo, quia tota hu-
manitas non dicitur partes quomodocumque & ab
invicem separatas, sed realiter inter se conjunctas,
ita ut anima actuet & vivificet corpus. Tota ergo
humanitas Christi fuit solum reunita Verbo Di-
vino in instanti resurrectionis Christi in quo ani-
ma ejus gloriosa iterum corpore ejus vivificavit; ex
qua unione animae cum corpore, consecuta est
etiam reunio totius humanitatis cum personalitate
Verbi; quae reunio fuit veluti quaedam restitua-
tio unionis hypostaticae; quae fuerat per mortem
Christi dissoluta; & hanc reunionem humanitatis
cum Verbo dicimus Christum meruisse.

Ratio est, quia quae per se pertinent ad resurre- 76
ctionem, referenda sunt in meritum ipsius Chri-
sti: Sed ad resurrectionem Christi per se pertinet
haec reunio: Ergo Christum illam meruisse dicen-
dum est. Major patet, nam Christus meruit suam
resurrectionem, ut ostendimus infra cum age-
mus de merito Christi. Minor verò probatur. Ad
resurrectionem Christi per se pertinet non solum
quod partes ejus, scilicet anima & corpus, reu-
niantur, & component humanitatem, sed etiam
quod illam component, non quomodocumque,
sed in ipsomet supposito Verbi Divini; si enim
illam

illam non componerent in eodem supposito Verbi Divini, jam non resurgeret idem Christus, qui est persona composita ex hac humanitate & personalitate Verbi Divini. Potestque confirmari ex illo Apocal. 5. *dignus est agnus qui occisus est accipere veritatem & divinitatem*. Christus enim divinitatem accepit in resurrectione, per reunionem totius humanitatis cum persona Verbi: quæ fuit veluti restitutio unionis hypostaticæ.

77. Dices primò, Talis unio humanitatis cum persona Verbi, facta in resurrectione, consequitur ad unionem factam in Incarnatione, & ad reunionem partium humanitatis inter se, factam in resurrectione: Ergo non cadit sub merito Christi. Antecedens est certum, ex eo enim quod in Incarnatione humanitas fuerit assumpta à Verbo inamissibiliter, sequitur quod quotiescunque humanitas existerit, sit unita Verbo Divino: Unde cum in resurrectione humanitas Christi, que per mortem destructa fuerat, iterum fuerit reparata per unionem animæ cum corpore, sequitur quod illa humanitas hoc ipso fuerit reunita Verbo Divino. Consequentia verò probatur illud non cadit sub merito, quod naturali sequitur consequitur ad aliud quod gratis concessum est, hac enim ratione Christus habuit gratiam, beatitudinem, scientiam infusam, virtutes infusas, & dona Spiritus sancti, sine meritis, quia hæc consequuntur ad unionem hypostaticam, quæ gratis illi concessa est: Ergo cum prima unio facta in Incarnatione, & similiter reunio animæ cum corpore facta in resurrectione, fuerint concessæ gratis, & nullis præcedentibus meritis ipsius Christi, idem dicendum erit de restitutione unionis hypostaticæ facta in resurrectione.

78. Respondeo, concessio Antecedente, negando Consequentiam: Ad probationem dicendum illud quod naturali sequela consequitur ad aliud quod gratis concessum est, non cadere sub merito, si illud quod gratis concessum est, per aliquod tempus non desinat: si autem desinat per aliquod tempus, tunc illud quod consequitur cadere sub merito; unde cum prima unio totius humanitatis cum persona Verbi Divini, facta in Incarnatione, desierit in morte Christi, desinente ipsa humanitate, potuit deinde restitutio illius unionis, facta in resurrectione, cadere sub merito Christi. Ad illud verò quod dicitur de reunionem partium humanitatis, facta in resurrectione, responderetur illam non esse omnino gratuitam, sicut fuit prima unio hypostatica facta in Incarnatione. Christus enim per se primò meruit talem reunionem partium inter se, & ex consequenti reparationem totius humanitatis, & restitutionem unionis hypostaticæ factam in resurrectione.

79. Dices secundò. Eadem fuit unio hypostatica totius humanitatis facta in resurrectione, ac ea quæ facta est in utero beatæ Virginis, in instanti conceptionis Christi: eadem enim numero fuit humanitas, eadem substantia Verbi Divini, nullà de novo interveniente actione univã: Ergo si Christus primam unionem non meruit, neque secundam mereri potuit.

80. Respondeo eandem quidem fuisse unionem, sed discontinuatam & interruptam, prima enim unio hypostatica totius humanitatis cum Verbo, fuit dissoluta in morte Christi, destructa ipsa humanitate: unde licet Christus non meruerit primam unionem factam in instanti conceptionis, potuit tamen mereri reparationem, seu restitu-

tionem ejusdem unionis, factam in instanti resurrectionis.

ARTICULUS IV.

Virum SS. Patres meruerint, aut saltem mereri potuerint Incarnationem, ejusque circumstantias, de congruo?

§. I.

Quibusdam præmissis referuntur sententiæ, & vera eligitur.

NOta primò, nomine Sanctorum Patrum intelligi viros illos sanctos, sive legis veteris, sive legis scriptæ, quibus fuerit Melior facta rat specialis à Deo revelatio, aut promissio.

Notandum secundò, plura posse in Incarnatione considerari, nimirum ejus substantiam, illius accelerationem, & alias circumstantias, ejusque effectus, qui sunt præcipue duo, scilicet justificatio animarum, & apertio januæ regni celestis: id est, ablatio illius indignitatis, quæ remanserat in tota natura humana, ex eo quod caput illius Deum ostenderat; unde fiebat quod quantumcumque partiales homines iusti essent, impediébatur a consecratione gloriæ, quoad usque satisfactio æqualis & condigna exhiberetur ab aliquo individuo ejusdem naturæ.

Nota tertio, congruitatem dupliciter accipi posse. Uno modo pro congruitate fundata in pura misericordia Dei, sine aliquo jure, sive debito ex parte operis. Alio modo pro congruitate fundata in proportionem amicitia, & in opere gratiæ factæ ab amico: amicitia enim, cum sit pars potentialis iustitiæ, fundat aliquod debitum, etsi non strictum & rigorosum, sicut meritum de condigno. Hic ergo loquimur de merito congrui hoc secundo modo, dum inquirimus, an SS. Patres meruerint saltem de congruo Incarnationem: His præmissis.

Circa propositam difficultatem tres versantur Theologorum sententiæ, duæ extremæ, & altera media. Prima quæ est D. Bonaventuræ in 3. dist. 4. art. 2. quæ 2. asserit SS. Patres meruisse de condigno substantiam Incarnationis, non quantum ad principalem ejus effectum, qui est justificatio animarum, sed quantum ad alium minus principalem, qui est apertio regni celestis. Hanc sententiam imitatur Medina ad potentiam Dei absolutam, secundum quam ipse vult potuisse sanctos Patres simpliciter & absolute mereri de condigno substantiam Incarnationis, si intercessisset divina promissio.

Secunda huic immediate opposita, contendit SS. Patres, non solum non meruisse de condigno, sed nec etiam de congruo Incarnationem. Ita Vazquez hic disp. 22. cap. 4. Theophilus Raynaudus lib. 3. de Christo sect. 2. cap. 1. & alii Recentiores, qui licet concedant meritum de congruo respectu incarnationis, quantum ad accelerationem, aliasque circumstantias, respectu tamen substantiæ Incarnationis illud negant, eò quod principium meriti non possit cadere sub merito, etiam de congruo.

Pro explicatione tertiæ, quæ est communis in Schola D. Thomæ, & meritum quidem de condigno Incarnationis denegat SS. Patribus quicquam præcesserunt, sed meritum de congruo illi tribuit, tam respectu substantiæ, quam circumstantiarum illius.